

SELETUSKIRI

Määruse eelnõu nr 1 „Sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord“ 2. lugemisele juurde

Sotsiaalhoolekande seaduse § 14 lõike 1 kohaselt kehtestab kohaliku omavalitsuse üksus sotsiaalhoolekandeline abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda. Toetuste andmise ja vallaelarvest finantseeritavate teenuste osutamise korra kehtestamine kuulub volikogu ainupädevusse (KOKS § 22 lg 1 p. 5).

Muhu Vallavolikogu määrus nr 59 „Muhu valla sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord“ kehtib alates 22.02.2017. aastast. Määrusesse on sisse viidud küll vajalikke muudatusi ja täiendusi, kuid vajab üldisemat ajakohastamist ja korrigeerimist.

Määruse eelnõus on 5 peatükki, mis on jagunevad 21 paragrahviks.

Esimene peatükk kehtestab määruse üldsätted – määruse reguleerimisala, sotsiaalhoolekandeline abi saajad ning sotsiaalteenuste ja -toetuste rahastamise alused.

Määruses ei dubleerita sotsiaalhoolekande seaduses kohaliku omavalitsuse ülesandeks antud sotsiaalteenuste kirjeldusi. Sotsiaaltoetuste ja -teenuste täpsem kirjeldus ja nende taotlemiseks vajalikud toimingud koos kontaktidega avaldatakse valla kodulehel.

Määrusega on täpsustatud kriteeriume sotsiaalteenuseid ja -toetusi taotlema õigustatud isikute osas. Lisaks rahvastikuregistrijärgsele elukohale Muhu vallas peab ka tegelik elukoht olema Muhu vald. Rahvastikuregistri seaduse paragrahv 65 lõike 1 kohaselt peab isik esitama rahvastikuregistrisse kandmiseks selle elukoha aadressi, kus ta alaliselt või peamiselt elab.

Teise peatükiga sätestatakse sotsiaalhoolekandeline abi andmise põhimõtted ja sotsiaaltoetuste ja -teenuste määramise otsustuspädevused. Peatükis tuuakse välja sotsiaalhoolekandeline abi taotlemise ja taotluse menetlemise põhimõtted, sotsiaalhoolekandeline abi määramine ja maksmine ning abi andmisest keeldumise, abi andmise peatamise või lõpetamise tingimused.

Paragrahv 7 kehtestab vallavalitsuse kui täitevorgani otsustuspädevused. Nimetatud toetused ja teenused avaldavad otsest mõju valla eelarvele ning nende määramine toob kaasa tõenäolise eelarvemuudatuse vajaduse.

Paragrahvis 8 nimetatakse sotsiaalametniku otsustuspädevused sotsiaaltoetuste ja -teenuse määramisel. Sotsiaalametniku pädevuses on teha otsuseid volikogu poolt kinnitatud valdkonna eelarves ettenähtud vahendite ulatuses.

Kolmandas peatükis kirjeldatakse valla poolt määratavaid sotsiaaltoetusi. Võrreldes kehtiva korraga on välja jäetud puudega isiku toetus ja kõik mitterahalised toetused (koolitoidu toetus, lasteaiatoidu toetus, valla bussi toetus, eakate juubelitoetus, jõulutoetus).

Puudega isikutele makstakse kehtiva määruse alusel sissetulekust sõltuvalt toetust raske puude korral 16 eurot kuus ja sügava puude korral 27 eurot kuus. Toetus on igakuine ja määratakse kuni puude kehtivuse lõpuni. Toetuse sihipärast kasutamist ei ole aga võimalik tagada. Riigi poolt makstakse puudega inimestele igakuist toetust puudest tulenevate lisakulude katteks. Juhul, kui riigitoetusest ei piisa, on isikul võimalik lisakulude kompenseerimiseks taotleda vallalt ühekordset sotsiaaltoetust kuludokumentide alusel, mistõttu ei ole mõistlik jätkata eraldi puuetega inimestele toetuse määramisega.

Mitterahalistest toetustest on sotsiaalvaldkonna eelarves vahendid 75+ vanuses Muhu valla elanikele juubeliks kommikarbi ja lillede viimiseks, lisaks kõikidele 75+ vanustele sünnipäevakaartide saatmiseks. Samuti on planeeritud vahendid Muhu lasteaia ja Muhu Põhikooli laste jõulupakkideks. Selle kulu käsitlemine toetusena ei ole mõistlik.

Koolitoidu toetust, lasteaiatoidu toetust ja valla bussi toetust ei saa reguleerida sotsiaalhoolekandeline abi korras, kuna nimetatud toetusteks vajalik kulu ei kajastu sotsiaalvaldkonna eelarves. Need soodustused on reguleeritud või tuleb reguleerida teiste õiguslike aktidega.

Kolmanda peatüki paragrahv 10 kirjeldab sünnitoetuse maksmise tingimusi. Lõikes 6 on lisatud klausel sünnitoetuse maksmise osas juhul, kui lapsele ei ole makstud sünnitoetust teises omavalitsuses. See kehtib eeskätt 50% toetuse maksmise kohta olukorras, kui lapsevanemad omavad rahvastikuregistrijärgset elukohta erinevates omavalitsustes.

Võrreldes kehtiva määrusega on eelnõu paragrahvis 17 välja toodud toimetulekutoetuse maksmise piirmäärad, mis enam ei ole määrusega reguleeritud, vaid jäävad määrata vallavalitsusele. Sotsiaalhoolekande seaduse paragrahv 133 lõike 6 kohaselt vaatab kohaliku omavalitsuse üksus kehtestatud piirmäärad vähemalt üks kord aastas üle ning vajaduse korral kehtestab uued piirmäärad. Sellest tulenevalt on mõistlik siduda toimetulekutoetuse piirmäärad lahti määrusest ning muuta piirmäärade ülevaatamise protsess kiiremaks.

Neljas peatükk nimetab valla korraldatavad sotsiaalteenused. Lisaks sotsiaalhoolekande seadusega kohalikule omavalitsusele kohustatuseks pandud teenustele, korraldab Muhu vald võimalusel ja lähtuvalt isiku abivajadusest täiendavaid sotsiaalteenuseid - erialaspetsialisti nõustamisteenus, perelepitusteenus, viipekeeletõlketeenus ja teised teenused, mis toetavad abivajava isiku toimetulekut, ennetavad abivajaduse süvenemist või aitavad vähendada perekonna hoolduskoormust.

Viies peatükk reguleerib järelevalvet ja kaebuste lahendamise võimalusi. Määruse rakendamisega tunnistatakse kehtetuks Muhu Vallavolikogu 22.02.2017. a määrus nr 59 „Muhu valla sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord“. Määrus on kavandatud jõustuma 1.04.2026.

Eelnõu esimene lugemine toimus 18.02.2026. a volikogu istungil. Peale esimese lugemise lõpetamist määrati eelnõule parandusettepanekute esitamise tähtajaks 9. märts 2026.

Volikogu sotsiaalkomisjon käsitles määruse eelnõud 2.03.2026. a toimunud komisjoni koosolekul ja esitas vallavalitsusele parandusettepanekud (protokoll lisatud).

Kokku laekus komisjonilt kolm parandusettepanekut:

1) Muuta § 7 punkti 2 sõnastust järgmiselt: **2) ühekordne toetus, mis ületab käesoleva määrusega kehtestatud piirmäära** (endine sõnastus: *ühekordne toetus, mis ületab valitsuse kehtestatud piirmäära*).

2) Muuta § 8 punkti 6 sõnastust järgmiselt: **6) ühekordne toetus kuni käesoleva määrusega kehtestatud piirmäärani** (endine sõnastus: *ühekordne toetus kuni valitsuse kehtestatud piirmäärani*).

3) Muuta § 20 lõike 2 sõnastust järgmiselt: **(2) Käesoleva määrusega sätestatud nõuete täitmist ning määruse alusel vallaeelarve kasutamist kontrollib Muhu Vallavolikogu, volikogu sotsiaalkomisjon ja revisjonikomisjon** (endine sõnastus: *Vallavalitsuse poolt määruses sätestatud nõuete täitmist ning määruse alusel vallaeelarve kasutamist kontrollib Muhu Vallavolikogu, volikogu sotsiaalkomisjon ja revisjonikomisjon*).

Vallavalitsus toetab kõikki esitatud ettepanekuid. Ühekordse toetuse piirmäär on kehtestatud käesoleva määruse § 15 lõikega 3, mille kohaselt on ühekordse sotsiaaltoetuse piirmääraks kahekordne kehtiv toimetulekupiir. Sõnastuse muudatus § 20 lõikes 2 teeb lõike paremini arusaadavaks.

Lisaks komisjoni esitatud ettepanekutele on vallavalitsuse poolt korrigeeritud määruse § 9 lõikes üks sotsiaaltoetuste loetelu ja lisatud **toetus kriisiolukorra või õnnetusjuhtumi korral**. Toetusena käsitleb seda § 14, kuid loetelusse oli see jäänud lisamata. Sisulist muudatust sellega ei kaasne.

Kõik muudatused tekstis markeeritud kollasega.

Vallavalitsus teeb ettepaneku määrus kehtestada ja sätestada jõustumine kuu algusest st 1.04.2026. a.

Eelnõu algataja: vallavalitsus

Eelnõu teksti ja seletuskirja koostaja: Anneli Tõru, sotsiaal- ja lastekaitse spetsialist